

QUE NO TENIEN NOM, LES PAPALLONES?

Marta SABATER BERENGUER
TERMCAT

F. Xavier FARGAS VALERO
TERMCAT

NOMS DE PAPALLONES I

Murri de la pimpinella, damer de la valeriana,
perlada de la filipèndula, bruna de secà,
vellutada del salze, lleonada de matollar,
verdeta de l'ull blanc, muntanyesa tardana.

Grogueta del desert, blanqueta de mitja lluna,
escac ferruginós, marbrada de ponent,
blaveta de la trepadella, nimfa dorment,
safranera de l'alfals, marbrada comuna.

Turquesa de primavera, coure tornassolat,
aurora de guaret, damer puntejat,
blaveta de la vulnerària, moreneta grisa,

pòntia dels cims, marroneta de l'om
—que profundament frueixo cada nom!—,
morada, arlequí, cobalt, atalanta, elisa.

NOMS DE PAPALLONES II

Nimfa de bosc, damer de la centàurea,
brocat de l'escabiosa, blaveta de l'astràgal,
capgròs del malrubí, faune de ziga-zaga...

Aquests noms que inviten a dansar per l'aire,
al plaer del vol, al repòs de la pausa,
que juguen i enlluernen, que brillen i proclamen
color, bellesa, vida, lluminositat i gràcia!

Aquests noms que evoquen ingravidesa, calma,
vols de flor en flor, regals a la mirada,
luxes de lepidòpter, orfebreria alada,
que seductors són!: diuen un món, i canten.

Margenera comuna, papallona zeburada,
daurat de punta negra, blaveta de ratlla blanca,
coure tornassolat, turquesa mediterrània...

Noms de papallones al cel de la paraula.

*David Jou i Mirabent
Barcelona, 28 de novembre de 2013*

David Jou, catedràtic de física i poeta de reconegut prestigi, forma part des de fa temps del Consell Supervisor del TERMCAT i, des d'aquesta responsabilitat, participa en el procés de fixació dels nous termes necessaris per als àmbits d'especialitat. Després de les sessions de treball dedicades als noms de les papallones que es comenten en aquest article, compongué els dos poemes amb

què l'encapçalem, en homenatge a la Societat Catalana de Lepidopterologia i a tots els especialistes implicats en la tasca que es descriu tot seguit.

1. INTRODUCCIÓ

Al *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia* número 103, de desembre de 2012, es va publicar un article titulat «Proposta de noms comuns per a les papallones diürnes (ropalòcers) catalanes», elaborat per una comissió d'experts del Museu de Ciències Naturals de Granollers i de la Societat Catalana de Lepidopterologia.¹ Aquesta «Proposta...» consta de les denominacions comunes de les 214 espècies de ropalòcers presents als territoris de parla catalana, i dels criteris que la comissió esmentada va tenir en compte per a la presa de decisions.

Com fan notar els autors de la «Proposta...», a diferència del que passa en el cas de les plantes i d'altres grups d'animals, no hi ha gaires noms populars catalans d'espècies d'insectes ni tampoc particularment de papallones, la qual cosa dificulta als aficionats l'accés al coneixement de la lepidopterologia, limita la divulgació científica d'aquest àmbit i constitueix una barrera per als no especialistes. Les raons d'aquesta absència de noms comuns poden ser diverses, però els especialistes apunten principalment el fet que les papallones no han tingut històricament un ús relacionat amb l'activitat humana, i per això no s'ha sentit la necessitat de denominar-ne les diverses espècies. L'objectiu principal de la proposta de noms comuns, doncs, era «fer arribar el coneixement i l'estima envers les papallones a un sector més gran de la població catalana». Els autors de la «Proposta...» tenien com a model el context britànic, en què els noms comuns de les papallones estan perfectament estandarditzats i normalitzats, cosa que ha facilitat la popularització de la lepidopterologia fins a l'extrem que actualment l'organització Butterfly Conservation té 10.000 socis i els noms comuns fins i tot són utilitzats de manera regular per la comunitat científica.

Si bé la «Proposta...» tenia el consens de diversos especialistes, l'equip redactor considerava que tenia un caràcter obert i revisable, i per aquest motiu va comunicar la publicació de l'article al TERMCAT, el Centre de Terminologia catalana, el qual té precisament l'objectiu de «garantir el desenvolupament i la integració de la terminologia catalana en els sectors especialitzats i en la societat en general, mitjançant la creació contínua d'eines i de recursos innovadors i de qualitat, en un diàleg permanent amb especialistes i usuaris»². En l'estadi inicial del projecte, des del TERMCAT ja s'havien donat algunes orientacions

1. ARRIZABALAGA / STEFANESCU / VALLHONRAT / DANTART / VILA / JUBANY / SESMA / VIADER / DINCA (2012). Consultable a <http://www.museugranollersciencies.org/uploads/arrizabalaga-et-al-butlleti-103.pdf>. Els signants estan vinculats a diverses entitats (vegeu-ne el detall a l'article) relacionades amb la lepidopterologia.

2. Extret de la missió del TERMCAT, tal com es pot consultar a <http://www.termcat.cat> [consulta: maig 2014]. Remetem al mateix web del TERMCAT per a informació detallada sobre aquest Centre (objectius, serveis, productes, etc.).

sobre l'establiment de criteris, i d'acord amb l'objectiu d'avançar en la compleció terminològica d'àmbits del coneixement desatesos i de respondre a les necessitats detectades pels usuaris, es va considerar oportú aprofundir en l'estudi dels criteris i de les denominacions proposades a l'article, amb una valoració molt positiva de la tasca de recerca, reflexió, establiment de criteris i consens duta a terme pels experts lepidopteròlegs.

Paral·lelament, però, l'estudi fet des del TERMCAT va permetre detectar algunes qüestions no resoltes a l'article (per exemple, el gènere gramatical de les denominacions o el tractament de la variació dialectal) i algunes propostes de denominació (una cinquantena, aproximadament) que presentaven algun inconvenient denominatiu (per exemple, perquè no s'adequaven a la normativa o perquè s'allunyaven d'altres solucions paral·leles de la mateixa proposta). Per resoldre aquestes qüestions, es va convocar una reunió de treball³ amb terminòlegs del TERMCAT i representants de la comissió d'experts que havia elaborat la proposta. A partir de les conclusions d'aquesta reunió i del consens obtingut, es va passar la proposta de denominació definitiva al Consell Supervisor del TERMCAT, l'òrgan col·legiat en què participen membres de l'Institut d'Estudis Catalans, del TERMCAT i experts dels diversos àmbits de coneixement, que té la funció de normalitzar les propostes terminològiques necessàries per al desenvolupament de tots els sectors d'especialitat.⁴ El Consell Supervisor proposa termes i, també, criteris per al treball terminològic; per al cas concret que presentem, és especialment pertinent tenir en compte la *Guia d'establiment de criteris per a la denominació catalana d'animals*,⁵ aprovada l'any 1992. Aquest aspecte és important perquè la feina feta no sols pretén donar resposta a les 214 espècies anomenades a l'article, sinó que mira de fornir uns criteris vàlids per a la denominació de noves espècies que es puguin anar identificant en el futur.

En aquest article⁶ ens fixem especialment en els casos conflictius pel que fa a aspectes lingüístics que es van plantejar durant tot aquest procés d'anàlisi, distribuïts en apartats diferents segons el tipus de problema o de dubte que plantejaven. Els apartats 2, 3 i 4 es-

3. Aquestes reunions de treball, anomenades *sessions de normalització*, formen part de la dinàmica habitual de treball al Centre de Terminologia, i es convoquen sempre que en el curs d'un determinat projecte s'identifica un nombre més o menys gran de termes en què hi ha dificultats conceptuals o denominatives.

4. Els termes normalitzats pel Consell Supervisor són enviats sistemàticament a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans perquè en valori la possible incorporació en el diccionari normatiu; aquesta incorporació no és pas immediata, atès que les necessitats denominatives dels especialistes solen ser molt més àmplies del que es considera adequat de recollir en un diccionari normatiu. Per exemple, en el cas concret de les papallones, seria absolutament desproporcionat que el diccionari normatiu donés entrada a les 214 denominacions proposades, i la Secció Filològica ha de fer en cada cas una valoració en què, a partir de criteris d'ús, de generalització, de tradició, etc., decideix quins d'aquests termes és convenient que formin part del cabal lèxic general de la llengua. Per a més informació sobre el procés de normalització terminològica, vegeu TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA (2006). *Normalització terminològica en català: criteris i termes 1996-2004*.

5. TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. CONSELL SUPERVISOR. *Guia d'establiment de criteris per a la denominació catalana d'animals* (1992). També disponible en línia a: <<http://www.termcat.cat/docs/docs/DenominacioAnimals.pdf>> [Consulta: 11 novembre 2013]

6. Agraïm la lectura i els comentaris que han fet a una versió prèvia d'aquest article Joan Rebagliato, Jordi Bover, Dolors Montes i Mariona Torra.

tan dedicats a aspectes genèrics del conjunt de les denominacions, com ara l'establiment del gènere i el tractament de la sinonímia; l'apartat 5 es refereix especialment a les denominacions de papallones que ja es documentaven en obres especialitzades, mentre que l'apartat 6, més extens, es fixa especialment en els criteris adoptats per a la creació de les noves denominacions. A l'apartat 7 presentem algunes conclusions de futur, i l'article es clou amb un annex que conté una mostra de les denominacions aprovades, amb els seus equivalents.

2. ÚS DEL MOT *PAPALLONA*

Com a nucli de les denominacions, es va acordar prescindir del mot *papallona* —i de les variants geolingüístiques corresponents (vegeu el punt 3)— per evitar repeticions innecessàries en els textos d'especialitat. Així, per exemple, s'acordà *sageta negra* (*Gegenes nostradamus*) i *muntanyesa petita* (*Erebia epiphron*) en comptes de *papallona sageta negra* i *papallona muntanyesa petita*, respectivament.

Hi ha tres tipus de casos, però, en què s'optà per no seguir aquest criteri:

i. en les denominacions populars que ja incloïen el mot *papallona* (per exemple, *papallona reina* per a *Papilio machaon*, *papallona zeburada* per a *Iphiclides feisthamelii*, i *papallona de la col* per a *Pieris brassicae*⁷);

ii. en les denominacions d'espècies lligades a plantes nutrícies àmpliament conegudes (per exemple, *papallona de l'ortiga* per a *Aglais urticae*, i *papallona del lledoner* per a *Libythea celtis*);

iii. en alguna de les denominacions referents a espècies úniques d'un gènere (per exemple, *papallona d'ullets* per a l'única espècie del gènere *Aphantopus* present als territoris de parla catalana).

El Consell Supervisor, però, en l'exposició de criteris amb què acompanya cadascuna de les actes en què es reflecteixen les seves decisions, ja fa constar que aquest criteri de prescindir del mot *papallona* en cadascuna de les denominacions no s'ha d'entendre com una interdicció d'ús: en textos divulgatius o en textos en què s'esmenta aïlladament una espècie, pot ser recomanable de recórrer al mot *papallona* davant de la denominació establerta a efectes de precisió (per exemple, *papallona marroneta de l'om* en comptes de *marroneta de l'om* [*Satyrrium w-album*]).

7. *Papallona de la col* és, de fet, l'única denominació documentada al diccionari normatiu que fa referència a una espècie de papallona diürna.

3. TRACTAMENT DE LA SINONÍMIA I LA VARIACIÓ DIALECTAL

En els casos en què hi havia més d'una denominació per a una espècie, es van proposar les diverses formes com a sinònimes, si bé es va mirar de prioritzar la que tenia més tradició (per exemple, *papallona zebrada*, amb el sinònim complementari *reina zebra-da*⁸), la que estava més estesa en el territori (per exemple, *atalanta*, amb el sinònim complementari *rei*⁹) o bé la més descriptiva (per exemple, *muntanyesa llisa*, amb el sinònim complementari *erèbia llisa*¹⁰).

En les denominacions de nova creació, en general es va proposar de fixar una única denominació per a cada espècie amb la finalitat d'aconseguir la màxima precisió. Malgrat tot, en uns pocs casos també s'ha acabat recollint, al costat de la denominació principal, un sinònim que pot ser utilitzat en certs contextos discursius: per exemple, les denominacions *papallona del lledoner* i *papallona de l'ortiga* es recullen amb els sinònims complementaris respectius *nassuda del lledoner* i *ortiguera*; així mateix, la forma descriptiva *blanqueta de nervis verds* es recull amb el sinònim complementari *blanqueta perfumada*, que, si bé és menys adequat des d'un punt de vista semàntic perquè només desprenen l'olor de llimona els mascles i no les femelles, fa referència a un tret molt característic de l'espècie.

El Consell Supervisor, d'acord amb el criteri que aplica en tots els termes formats amb mots que presenten variació geolingüística, va considerar innecessari explicitar en cada entrada que en les denominacions que parteixen de la base *papallona*, aquest mot es pot substituir, segons la varietat dialectal, per qualsevol de les variants següents, recollides al diccionari normatiu: *paloma* i *palomet* (forma pròpia dels dialectes occidentals, especialment del sud), *pitavola* (habitual a la zona andorrana), *voliana* i *voliana* (utilitzades sobretot a la zona pirinenca i a algunes comarques del Prepirineu) o *papalló* (documentada al Vallès i a les Balears).

Finalment, en les denominacions en què el complement fa referència a la planta nutricia o principal de l'espècie, la forma que s'ha prioritzat és la que es recull com a forma principal al diccionari normatiu per a designar l'espècie botànica (per exemple, *blaveta de l'espantallops*, *damer de la blenera*, *damer de la valeriana*, *murri de la pimpinella* o *perlada de la filipèndula*). Pel que fa a la resta de sinònims geolingüístics que es documenten en el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans per a bona part d'aquestes espècies vegetals, es va decidir de no recollir en els articles terminològics les variants formals o geogràfiques de les denominacions de plantes que integren els noms de les papallones. Es va optar per aquesta solució, d'una banda, perquè es va creure que el caràcter neològic de la proposta fa preferible de fer visible únicament una denominació per a cada espècie de lepidòpter (amb les excepcions de sinonímia indicades més amunt) i, d'altra banda, perquè en l'àmbit de la botànica hi ha una gran tradició de noms populars, amb molta variació dialectal, de manera que en algun cas s'haurien hagut de recollir més d'una desena de denominacions,

8. *Papallona zebrada* es documenta ja a VILARRÚBIA (1961).

9. La denominació *rei* és exclusiva de les illes Balears.

10. El nucli *erèbia* correspon a l'adaptació del nom científic del gènere, *Erebia*, a partir de *Èreb*, personatge de la mitologia grega.

d'acord amb els sinònims recollits al diccionari normatiu. Tot i això, com en el cas del mot *papallona*, el Consell Supervisor va fer notar en els criteris aplicats que, segons el cas, es pot utilitzar la denominació referent a la planta nutrícia pròpia de cada àrea dialectal; per exemple, en el nom *marroneta de l'alzina* (*Satyrium esculi*) es pot substituir *alzina* per les formes *carrasca* o *bellotera*, pròpies dels dialectes meridionals; en la denominació *marro-neta de l'aranyoner* (*Satyrium w-album*) es pot substituir *aranyoner* pel geosinònim *arç negre*, propi d'algunes comarques del centre i del nord de Catalunya, i en la denominació *perlada de l'esbarzer* (*Brenthis daphne*) es pot substituir el substantiu *esbarzer* per *rome-guer* o la variant *romequera*, utilitzats en zones diverses del domini lingüístic.¹¹

4. ESTABLIMENT DEL GÈNERE GRAMATICAL

Les denominacions creades a partir d'un substantiu o d'un adjectiu femenins, que són la majoria, es van aprovar com a substantius femenins: en el cas dels substantius, perquè la forma lingüística utilitzada com a nucli és femení; en el cas dels adjectius, perquè el nom del referent que hi ha darrere (*papallona*) també és femení. Així, per exemple, es proposa de dir «una donzella alpina» (*Boloria pales*) i «una blanca de l'arç» (*Aporia crataegi*).

Pel que fa a les denominacions creades a partir d'un substantiu masculí, es van aprovar com a substantius masculins, independentment del gènere gramatical del nom del referent; així, per exemple, es proposa de dir «un arlequí» (*Zerynthia rumina*). Igualment, en determinats casos s'utilitzen adjectius masculins tot i que es pugui considerar que hi ha elidit l'antecedent *papallona*; en general, són casos en què el nom s'oposa a un nom de papallona idèntic però amb gènere femení («un blavet», *Plebejus argus*) o bé en què l'aspecte no fa pensar en una papallona («un murri de la pimpinella», *Spialia sertorius*). S'optà per aquesta solució perquè l'ús en femení en aquests noms de papallona no és habitual entre els experts. Al diccionari normatiu, de fet, es recull com a substantiu masculí la denominació de l'àmbit de la lepidopterologia *paó de nit* (nom tradicional de la papallona nocturna *Saturnia pyri*), a partir del gènere gramatical del nucli de la denominació (*paó*). També en francès se sol fixar el gènere de les denominacions de les papallones a partir del gènere del substantiu de base i no a partir del gènere del substantiu que designa el referent; així, en les denominacions creades a partir d'un substantiu femení s'utilitza el gènere femení, sense tenir en compte que el nom del referent que hi ha darrere (*papillon*) és masculí: «une petite tortue», «une aurore», «une grisette», «une virgule», «une bande noire», etc. Finalment, es va tenir en compte que l'ús en femení en les denominacions formades per un substantiu masculí i un adjectiu (*coure fosc*, *cupido menut*, *escac ferruginós*, per exemple) podria crear dubtes pel que fa a la concordança de l'adjectiu.

Hi ha dos casos de denominacions populars, però, en què es va fer una excepció al criteri general, bàsicament per una qüestió d'ús. D'una banda, s'acordà de fixar *macaó*

11. La informació sobre la distribució i l'extensió dialectal s'ha extret de l'*Atles lingüístic del domini català i del Diccionari català-valencià-balear*.

com a substantiu femení («una macaó») ja que, si bé aquesta denominació prové d'un nom propi masculí de la mitologia grega, se sol utilitzar en femení, segurament perquè aquesta etimologia no és gaire coneguda entre els lepidopteròlegs i perquè *macaó* fa referència a una de les papallones diürnes més conegudes (*Papilio machaon*), la qual cosa fa que en aquest cas probablement es tingui més present el referent i, per tant, també el gènere gramatical del nom del referent, *papallona*. D'altra banda, també s'acordà de fixar el substantiu *mirallets* en femení («una mirallets»), ja que és l'ús que en fan espontàniament els especialistes, segurament perquè el fet que sigui una forma plural fa que pesin més les característiques gramaticals del nom del referent que hi ha darrere, el substantiu *papallona*, que no pas les característiques gramaticals del nucli de la denominació.

Finalment, pel que fa al substantiu *monarca* i al substantiu creat per composició *sal-tabardisses*, que tant podrien ser femenins com masculins, s'acordà de fixar-los en femení, respectant el gènere del substantiu *papallona*.

5. FIXACIÓ DE NOMS COMUNS POPULARS

Sempre que ha estat possible s'han mantingut els noms de la terminologia popular, prenent com a referència principal l'obra de Vilarrúbia (1961) i com a referències complementàries Feliu (1948) i Pujade i Sarto (1986). Alguns exemples de noms populars són *papallona reina* (*Papilio machaon*), *vellutada del salze* (*Nymphalis antiopa*), *mirallets* (*Issoria lathonia*) o *papallona de l'arboç* (*Charaxes jasius*).

En alguns casos s'optà per fer una adaptació mínima de la forma documentada: per exemple, la forma *argentina*, documentada a Vilarrúbia (1961) com a nucli de diferents espècies del gènere *Argynnis*, s'ha adaptat a *argentada* per a fer més transparent el significat; la denominació *paó diürn* (*Inachis io*), també extreta de Vilarrúbia (1961), s'ha canviat per *paó de dia* per paralelisme amb la denominació *paó de nit*, igualment de Vilarrúbia (1961) i recollida actualment al diccionari normatiu per a fer referència a l'espècie nocturna *Saturnia pyri*; finalment, la denominació *salve reginas*, documentada en obres de l'àmbit de l'entomologia com a denominació tradicional de les illes Balears, s'ha aprovat amb la forma corregida *salve regina*.

Ja s'ha apuntat abans, però, que hi ha pocs noms populars referents a papallones, de manera que aquest recurs només ha estat vàlid, aproximadament, per a un 5 % de les espècies presents al domini lingüístic català.

6. FIXACIÓ DE NOMS COMUNS NOUS

Com ja s'ha comentat, per a la gran majoria d'espècies de ropalòcers presents als territoris de parla catalana no es coneixien denominacions de caràcter popular. En aquests

casos, doncs, s'han fet propostes de nova creació, la qual cosa ha permès d'establir uns criteris de formació generals, tenint en compte, d'una banda, el conjunt de les espècies i, de l'altra, les diferents espècies que pertanyen a un mateix gènere, amb l'objectiu d'evitar imprecisions o ambigüitats i d'aconseguir el màxim paral·lelisme entre les denominacions.

6.1. ESTRUCTURA DE LES DENOMINACIONS NEOLÒGIQUES PROPOSADES

Com a criteri general, s'han proposat denominacions de més d'una unitat lèxica, ja que permeten una precisió més gran. En la mesura del possible, s'ha procurat que les denominacions constessin d'un nucli genèric, compartit pels noms de totes les espècies del mateix gènere, i d'un complement, ja sigui un adjectiu o un sintagma preposicional. En certa manera, doncs, es reproduïx en els noms comuns de nova creació el model binomial del nom científic, format pel nom del gènere i un epítet específic. Per exemple, per a les dues espècies del gènere *Callophrys* presents als territoris de parla catalana, s'han aprovat, a partir del nucli compartit *verdeta*, els noms comuns *verdeta d'ull blanc* (*Callophrys rubi*) i *verdeta d'ull ros* (*Callophrys avis*); i per a les dues espècies del gènere *Apatura*, s'han proposat, partint del nucli comú *tornassolada*, les denominacions catalanes *tornassolada petita* (*Apatura ilia*) i *tornassolada gran* (*Apatura iris*).

Hi ha alguns casos, però, en què s'ha optat excepcionalment per una denominació simple, formada per una sola unitat lèxica:

i. quan la denominació fa referència a l'única espècie del gènere present als territoris de parla catalana: *arlequí* (*Zerynthia rumina*), *morada* (*Neozephyrus quercus*), *cobalt* (*Cyaniris semiargus*), *teranyina* (*Araschnia levana*), *saltiró* (*Heteropterus morpheus*), etc.;¹²

ii. quan la denominació correspon a l'adopció o adaptació de l'epítet del nom científic: *cleòpatra* (*Gonepteryx cleopatra*), *níobe* (*Argynnis niobe*), *elisa* (*Argynnis elisa*), *atalanta* (*Vanessa atalanta*), etc.

A l'extrem contrari, si bé s'han evitat les denominacions consistents en una acumulació innecessària de trets (per exemple, *muntanyesa aranesa* per a l'espècie *Erebia pronoe* en comptes de **muntanyesa tardana aranesa*, o *faune sard* per a l'espècie *Hipparchia fidia* en comptes de **faune sard petit*), en algun cas també s'han aprovat denominacions amb dos complements, principalment per la dificultat de distingir una espècie de les altres del mateix gènere només amb un atribut. És el cas, per exemple, de *muntanyesa puntejada pirinenca* (*Erebia sthenno*), en què cal recórrer a dos trets característics per distingir-la de la muntanyesa puntejada (*Erebia pandrose*) i de la muntanyesa pirinenca (*Erebia gorgone*).

Finalment, també hi ha alguns casos en què no s'ha seguit la regularitat proposada pel que fa a l'establiment d'un nucli genèric compartit per als noms de les diferents espècies d'un mateix gènere. Així, d'una banda, en alguns casos s'han proposat nuclis diferents

12. Tot i això, hi ha uns pocs casos referents a una espècie única en els territoris de parla catalana en què la denominació proposada és plurilèxica, per la necessitat de destacar algun tret molt característic de l'espècie; és el cas de les denominacions *murri de la pimpinella* (*Spialia sertorius*), *barrinadora del gerani* (*Cacyreus marshalli*) i *caparrut aranès* (*Carterocephalus palaemon*).

per a les espècies d'un mateix gènere, normalment per la dificultat de trobar un nucli genèric aplicable a totes les espècies (és el cas de *grogueta*, proposada únicament com a nucli de l'espècie *Euchloe bazae*, mentre que per a la resta de noms catalans del gènere *Euchloe* s'acordà la base *marbrada*); d'altra banda, en alguns casos un mateix nucli pot ser compartit per noms d'espècies de gèneres diferents, ja sigui per motius d'ús tradicional (és el cas, per exemple, dels nuclis *blaveta* i *blanqueta*) o per la semblança aparent entre les espècies.

6.2 GÈNERE DELS NUCLIS PROCEDENTS D'UN ADJECTIU EN LES DENOMINACIONS NEOLÒGIQUES PROPOSADES

En la majoria de denominacions en què el nucli és un adjectiu substantivat s'ha utilitzat la forma femenina de l'adjectiu, tenint en compte que el nom del referent (*papallona*) és femení. Així, es parteix dels nuclis *argentada* (*argentada comuna*, *argentada de muntanya*, etc.), *blanca* (*blanca de l'arc*, *blanca de la col*, etc.), *blanqueta* (*blanqueta de la col*, *blanqueta de la pedrosa*, etc.), *bruna* (*bruna de muntanya*, *bruna de secà*, etc.), *formiguera* (*formiguera gran*, *formiguera petita*), *griseta* (*griseta de vellut*, *griseta mediterrània*, etc.), *lleonada* (*lleonada de matollar*, *lleonada de muntanya*, etc.), *marbrada* (*marbrada comuna*, *marbrada alpina*, etc.), *margenera* (*margenera comuna*, *margenera aranesa*, etc.), *morada* (*morada del freixe*), *moreneta* (*moreneta meridional*, *moreneta septentrional*), *muntanyesa* (*muntanyesa fistonada*, *muntanyesa llisa*, etc.), *perlada* (*perlada de l'esbarzer*, *perlada de la filipèndula*), *tornassolada* (*tornassolada petita*, *tornassolada gran*), etc.

Només en les espècies de cinc gèneres s'ha optat per la forma masculina de l'adjectiu com a nucli de la denominació proposada:

i. *blavet* (i no *blaveta*) com a nucli de les denominacions de les espècies del gènere *Plebejus* i de l'única espècie del gènere *Agriades* present als territoris de parla catalana, perquè la forma masculina permet establir una distinció amb la forma *blaveta*, utilitzada com a nucli de les denominacions d'un bon nombre d'espècies de papallones, també de la família dels licènids: *Lampides*, *Leptotes*, *Zizeeria*, *Celastrina*, *Pseudophilotes*, *Scolitantides*, *Iolana*, *Polyommatus* i *Lysandra*.

ii. *caparrut*, *daurat* i *murri* (en comptes de *caparruda*, *daurada* i *múrria*) com a nucli de les denominacions de les espècies *Carterocephalus*, *Thymelicus* i *Spialia*, respectivament, perquè totes tres denominacions s'apliquen a papallones de la família dels hespèrids, que són lepidòpters molt petits i poc vistosos, de vol ràpid i zigzaguejant, que recorren els borinots (referent masculí) que no pas les papallones. També ha influït en la preferència per la forma masculina el gènere del nucli del nom científic de les espècies a les quals s'apliquen aquestes denominacions (*Carterocephalus palaemon*, *Thymelicus sylvestris*, *Thymelicus acteon*, *Thymelicus lineola* i *Spialia sertorius*).

6.3. TIPUS DE FORMACIÓ EN LES DENOMINACIONS NEOLÒGIQUES PROPOSADES

6.3.1. *Denominacions descriptives*

La majoria de denominacions de nova creació són formes descriptives, basades en trets distintius de l'espècie, ja sigui en referència —de més a menys habitual— a la morfologia, a la distribució, a la planta nutrícia, a l'hàbitat o al comportament.

a) *Referència a la morfologia*

Coloració o dibuix de les ales. Aquesta característica pot aparèixer al nucli de la denominació, al complement de la denominació o bé tant al nucli com al complement. Per exemple, *blaveta nívia* (*Polyommatus nivescens*), *bruna de secà* (*Hyponephele lupina*), *coure roent* (*Lycaena virgaureae*), *damer rorenc* (*Melitaea didyma*), *donzella rorenca* (*Boloria euphrosyne*), *donzella violeta* (*Boloria dia*), *escac ferruginós* (*Melanargia occitanica*), *faune lleonat* (*Hipparchia semele*), *marbrada alpina* (*Euchloe simplonia*), *merlet olivaci* (*Pyrgus serratulae*), *muntanyesa negra* (*Erebia lefebvrei*), *safranera pàl·lida* (*Colias alfacariensis*), etc. En les denominacions d'espècies diferents però que comparteixen algun tret, s'ha intentat fer referència a aquest tret de la mateixa manera; per exemple, entre *roig* i *rorenc* s'ha triat sempre *rorenc* (*damer rorenc*, *donzella rorenca*, *merlet rorenc*), perquè no hi havia matisos de significat que justificuessin l'ús de dos adjectius diferents.

Trets concrets del dibuix o del disseny de les ales. Generalment es fa referència a aquest tret mitjançant un sintagma preposicional sense article, però en algun cas també mitjançant un adjectiu. Per exemple, *argentada de punts vermells* (*Argynnis adippe*), *blaveta de ratlla blanca* (*Polyommatus damon*), *cuetes de taques taronges* (*Cupido argiades*), *daurat de punta negra* (*Thymelicus lineola*), *faune de ziga-zaga* (*Hipparchia fidia*), *marroneta de taca blava* (*Satyrium spini*), *muntanyesa fistonada* (*Erebia euryale*), *muntanyesa puntejada* (*Erebia pandrose*), *papallona d'ullets* (*Aphantopus hyperantus*), *verdeta d'ull ros* (*Callophrys avis*), etc.

Mida. Aquesta característica sempre s'especifica com a complement del nucli, mitjançant un adjectiu. Si no aporten cap matís semàntic, es procura evitar l'ús d'adjectius diferents (*menut -uda* i *petit -a*, per exemple) d'una denominació a una altra. Per exemple, *faune gran* (*Hipparchia fagi*), *faune petit* (*Hipparchia hermione*), *sàtir gran* (*Satyrus ferula*), *sàtir petit* (*Satyrus actaea*), *muntanyesa petita* (*Erebia ephron*), etc.

b) *Referència a la distribució*

La referència a aquest tret sempre apareix com a complement de la denominació, generalment mitjançant l'adjectiu relatiu al lloc (*aranès*, *africà*, *pirinenc*, *sard*, etc.). Per exemple, *muntanyesa aranesa* (*Erebia pronoe*), *muntanyesa pirinenca* (*Erebia gorgone*), *lleonada sarda* (*Coenonympha corinna*), *blaveta africana* (*Zizeeria knysna*), etc. Com a excepció a aquest criteri general, s'acordà la denominació *papallona reina de Sardenya*, amb el sinònim complementari *reina de Sardenya* (*Papilio hospiton*), perquè es considerà que el nucli *reina* requeria l'ús del topònim i no de l'adjectiu corresponent.

Tot i que en general s'ha evitat l'ús de referències geogràfiques ambigües en les denominacions, en alguns casos s'ha recorregut als adjectius *meridional* i *septentrional*

(*faune meridional, moreneta meridional i moreneta septentrional*), a causa de l'àmplia distribució d'una espècie i de la dificultat de trobar una denominació més precisa.

També en alguns casos s'ha utilitzat l'adjectiu *comú -una* en la designació de l'espècie més àmpliament distribuïda entre les d'un mateix gènere. Per exemple, *argentada comuna* (*Argynnis paphia*), *marbrada comuna* (*Euchloe crameri*), *margenera comuna* (*Lasiommata megera*) i *pòntia comuna*.

c) Referència a la planta nutrícia exclusiva o principal de l'espècie

La referència a la planta nutrícia es fa en el complement de la denominació, en singular i introduïda per la preposició *de* i l'article definit. Per exemple, *blanqueta de la taperera* (*Colotis evagore*), *cuetes del melgó* (*Cupido alcetas*), *papallona de l'arboç* (*Charaxes jasius*), *papallona de l'ortiga* (*Aglais urticae*), *papallona de la prímula* (*Hamaeris lucina*), *papallona del lledoner* (*Libythea celtis*), *perlada de la filipèndula* (*Brenthis hecate*), etc. Només en un cas es fa referència a la planta en plural, en la denominació *migradora dels cards* (*Vanessa cardui*), perquè es considerarà que aquesta és la manera més habitual de fer referència a aquesta planta, probablement pel fet que la denominació *card* designa diferents espècies pertanyents a diverses famílies.

Com hem comentat abans per a la denominació de les espècies que ja tenien un nom més o menys difós, en els casos de nou encuny la denominació utilitzada per a fer referència a les plantes nutrícies correspon a la denominació recollida com a principal al diccionari normatiu o, si no hi consta, a Masclans (1981).

En general, la referència a la planta nutrícia correspon a una espècie botànica concreta, si bé en algun cas s'utilitza una denominació genèrica, referent a diferents espècies d'un mateix gènere. Per exemple, *blaveta de l'astràgal* (*Polyommatus escheri*) o *brocat de l'escabiosa* (*Euphydryas desfontainii*).

d) Referència a l'hàbitat

La referència a l'hàbitat de l'espècie en algun cas apareix al nucli de la denominació (com a *margenera aranesa, muntanyesa pirinenca* o *saltabardisses europea*), però en general es fa referència a aquest tret en el complement de la denominació. En aquest segon cas, es fa referència a l'hàbitat amb un substantiu en singular introduït per la preposició *de*. Per exemple, *aurora de guaret* (*Zegrus eupheme*), *blavet de glacera* (*Agriades glandon*), *bruna de bosc* (*Pararge aegeria*), *bruna de prat* (*Maniola jurtina*), *coure de mollera* (*Lycaena hippothoe*), *lleonada de garriga* (*Coenonympha dorus*), *lleonada de matollar* (*Coenonympha arcania*) o *muntanyesa de tartera* (*Erebia gorge*). S'optà per aquesta solució perquè és coherent amb la majoria de casos similars de l'àmbit de la zoologia documentats al diccionari normatiu: *abella de prat, ànec de bosc, ratapinyada de bosc, ratolí de bosc, tallarol de garriga, talpó de tartera*, etc.

Només en tres casos es va recórrer a una estructura lleugerament diferent. Es tracta, d'una banda, de la denominació *grogueta del desert* (*Euchloe bazae*), que es considera més natural que **grogueta de desert*, segurament pel fet que el substantiu *desert* designa un referent llunyà, que es percep com a únic, i per això l'article es fa necessari. D'altra banda, també és una excepció la denominació *moreneta torrentera* (*Eumedonia eumedon*), en què es fa referència a l'hàbitat amb l'adjectiu *torrenter -a* per paral·lelisme amb la

denominació *cuereta torrentera*, molt coneguda en l'àmbit de la zoologia per a fer referència a un ocell de la família dels motacíl·lids. Finalment, a partir de la proposta dels especialistes, s'aprovà la denominació *merlet dels erms* (*Pyrgus onopordi*) i no *merlet d'erm per una qüestió d'eufonia.

e) *Referència al comportament*

Aquest tret específic de l'espècie es fa constar, segons el cas, al nucli de la denominació o bé al complement. Per exemple, *barrinadora del gerani*, *migradora dels cards*, *muntanyesa tardana*, *nimfa dorment*, *pòntia dels cims*,¹³ etc.

6.3.2. *Adopcions o adaptacions d'una part del nom científic*

Si bé en general s'ha evitat de fixar denominacions a partir de l'adopció o l'adaptació de l'epítet del nom científic de l'espècie, s'ha optat per aquesta solució en casos en què l'epítet es podia catalanitzar sense gaires canvis i es corresponia amb un nom propi més o menys conegut o popular. Per exemple, *apollo* (*Parnassius apollo*), *atalanta* (*Vanessa atalanta*), *cleòpatra* (*Gonepteryx cleopatra*), *pandora* (*Argynnis pandora*), etc.

En un cas també es fa referència a l'epítet del nom científic en el complement de la denominació catalana (*blavet argiu* per a *Plebejus argus*): no es tracta, però, de l'adopció ni l'adaptació del nom científic, sinó de l'ús de l'adjectiu de la llengua general (*argiu-iva*) vinculat a l'epítet del nom científic.

En uns pocs casos també s'han adoptat o adaptat els noms científics d'alguns gèneres com a nucli de les denominacions de les espècies del gènere. Per exemple, *cupido*, *pòntia* i *sàtir* com a nucli dels noms comuns de les espècies dels gèneres *Cupido*, *Pontia* i *Satyrus*, respectivament.

Només s'ha recorregut a la catalanització del nom del gènere com a forma simple d'una espècie i no com a nucli d'una denominació sintagmàtica si l'espècie designada és l'única del gènere present als territoris de parla catalana (és el cas de *tecla* per a *Thecla betulae*, única espècie del gènere *Thecla* que es troba en terres catalanes).

6.3.3. *Analogia a partir de llengües properes*

Finalment, en uns pocs casos es va proposar el calc de les denominacions d'altres llengües properes, quan no hi havia altres criteris útils. Per exemple, s'han calcat del castellà les formes *arlequí* (*Zerynthia rumina*) i *tornassolada* (nucli de les denominacions del gènere *Apatura*); s'han calcat del francès les formes *aurora* (*Zegris eupheme*) i *coure* (nucli de les denominacions del gènere *Lycaena*), i s'han calcat de l'anglès les formes *monarca* (*Danaus plexippus*) i *papallona tigre* (*Danaus chrysippus*). Si bé són formes traduïdes d'altres llengües, cal tenir en compte que en general són denominacions motivades des d'un punt de vista semàntic.

13. La denominació *pòntia dels cims* fa referència al comportament reproductiu de l'espècie i no a la seva distribució.

7. CONCLUSIONS I PERSPECTIVES DE FUTUR

La feina de determinació de les denominacions més adequades per a les 214 espècies de ropalòcers presents als territoris de parla catalana es pot considerar modèlica, si més no pel que fa al procés seguit. Efectivament, a partir d'una tasca prèvia de selecció i anàlisi feta per un equip representatiu d'experts de l'àmbit, les denominacions han estat validades posteriorment per mitjà d'una aprofundida anàlisi terminològica i d'un treball conjunt de lingüistes i lepidopteròlegs. S'han pogut establir un conjunt de criteris, flexibles i respectuosos amb la tradició, i s'ha arribat a un consens que, finalment, ha rebut la sanció formal del Consell Supervisor del TERMCAT.

Convé ara que a l'esforç fet per a la proposta de denominacions n'hi segueixi un altre de difusió i generalització de les formes proposades. De fet, aquesta feina de difusió ja ha començat i, com ha de ser, està encapçalada pels mateixos especialistes de l'àmbit: al *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia* núm. 104, de l'any 2013,¹⁴ apareix l'article «Noms comuns de les papallones diürnes (ropalòcers) catalanes», signat pels mateixos autors de la «Proposta...» inicial, i en què presenten la llista definitiva, amb les esmenes pactades fruit de tota l'anàlisi. A més, els poemes de David Jou amb què encapçalem aquest article han servit per a il·lustrar uns punts de llibre que s'han difós amb motiu del Dia de les Papallones 2014, una iniciativa de popularització d'aquesta afició que s'impulsa des del Museu de Ciències Naturals de Granollers i des d'altres institucions del sector.

Pel que fa al TERMCAT, les formes aprovades s'integren dins de la Neoloteca, el diccionari en línia que difon totes les formes aprovades pel Consell Supervisor, i el Cercaterm, el servei de consultes en línia que permet difondre tots els productes terminològics en què intervé el Centre de Terminologia. Igualment, està previst de difondre-les per mitjà d'un diccionari en línia, que en el moment de redacció d'aquest article està en curs de preparació.

Els resultats concrets de la feina feta, però, encara no es poden avaluar, i el temps i l'ús entre els especialistes són els qui han de confirmar la bondat de cadascuna de les denominacions proposades per a les espècies de papallones diürnes. Només queda esperar que, com es proposaven els experts que van iniciar tot aquest procés, les denominacions arribin a fer-se prou populars i conegudes entre tot el col·lectiu de persones interessades. I, fins i tot, que contribueixin d'alguna manera a l'augment del nombre d'aficionats a la lepidopterologia, o, si més no, a l'observació de les papallones, sens dubte, una de les joies visuals que regala la natura a tothom que hi sap fer atenció.

14. ARRIZABALAGA *et al.*, 2013.

REFERÈNCIES

- ALCOVER, Antoni M. / MOLL, Francesc de B. (2001-2002): *Diccionari català-valencià-balear* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Palma de Mallorca: Moll, 2001-2002. <http://devb.iecat.net/>
- ARCHIDUQUE DE AUSTRIA, LUIS SALVADOR DE HABSBURGO-LORENA Y DE BORBÓN (1880): *Las Baleares II. La pesca. Navegación y construcción de buques*. Palma de Mallorca: Clumba. [Ed. facsímil de 1956].
- ARRIZABALAGA, Antoni / STEFANESCU, Constantí / VALLHONRAT, Francesc / DANTART, Jordi / VILA, Roger / JUBANY, Jordi / SESMA, José Manuel / VIADER, Santi / DINCA, Vlad (2012): «Proposta de noms comuns per a les papallones diürnes (ropalòcers) catalanes», *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia*, 103, p. 5-28.
- ARRIZABALAGA, Antoni / VALLHONRAT, Francesc / STEFANESCU, Constantí / DANTART, Jordi / VILA, Roger / JUBANY, Jordi / SESMA, José Manuel / VIADER, Santi / DINCA, Vlad (2013): «Noms comuns de les papallones diürnes (ropalòcers) catalanes», *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia*, 104, p. 7-14.
- BARCELÓ Y COMBIS, F. (1868): «Catálogo metódico de los peces que habitan o frecuentan las costas de las Islas Baleares». *Revista de los Progresos de las Ciencias*. Vol. 18, núm. 3 i 4.
- FELIU DE CABRERA, Sebastián (1948): *Leyendas y tradiciones sobre algunos artrópodos en Mallorca*. Palma de Mallorca: Corazones.
- FERRER ALEDO, Jaime (1906): *Catálogo de los peces de Menorca*. Mahón: Imprenta «El Porvenir del Obrero».
- MASCLANS, Francesc (1981): *Els noms de les plantes als Països Catalans*. Granollers: Montblanc-Martin; Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya. (Monografies Locals. Botànica; 24).
- PUJADE, Juli / SARTO, Víctor (1986): *Guia dels insectes dels Països Catalans: 1*. Barcelona: Kapel. (Conèixer la natura; 2)
- RAMIS I RAMIS, Joan (1811): *Temps y paratges de Menorca, en que es mes gustòs y saludable, ò dañòs respectivament, el pex y marisc que se aporta per vendre en la pesqueria de Maho*. Maó: Imprenta de la Viuda y Fills de Fabregues.
- TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA (2006): *Normalització terminològica en català: criteris i termes 1996-2004*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, TERMCAT.
- TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. CONSELL SUPERVISOR. *Guia d'establiment de criteris per a la denominació catalana d'animals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992. (Criteris Lingüístics per a la Terminologia; 3). També disponible en línia a: <<http://www.termcat.cat/docs/docs/DenominacioAnimals.pdf>> [Consulta: 11 maig 2014].
- VENY, Joan / PONS, Lúdia (2010): *Atles lingüístic del domini català. Vol. 5: 10. Indústries relacionades amb l'agricultura. 11. Els vegetals*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans
- VILARRÚBIA, Joaquim (1961): *Els nostres insectes: converses de divulgació entomològica*. Barcelona: Barcino, 1961. 3 v. (Col·lecció Popular Barcino; 191, 192, 195).

ANNEX. MOSTRA DE LES DENOMINACIONS APROVADES

A continuació es presenta una mostra dels noms comuns de les espècies de papallones diürnes catalanes, d'acord amb el que va aprovar el Consell Supervisor del TERMCAT en l'acta núm. 566. La llista completa es pot consultar a Arrizabalaga (2013) i al web del TERMCAT. Sempre que s'han pogut documentar en obres fiables, les denominacions catalanes es presenten acompanyades dels equivalents en castellà, en francès, en italià i en anglès i, en tots els casos, del nom científic corresponent.

Abreviatures utilitzades:

<i>es</i>	espanyol
<i>fr</i>	francès
<i>it</i>	italià
<i>en</i>	anglès
<i>nc</i>	nom científic
<i>sin. compl.</i>	sinònim complementari
<i>n</i>	nom
<i>n m</i>	nom masculí
<i>n f</i>	nom femení
<i>n m/f</i>	nom masculí o femení

<PAPILIÒNIDS>

<Zerynthia>

arlequí *n m*

<i>es</i>	arlequín <i>n m/f</i>
<i>fr</i>	proserpine <i>n f</i>
<i>en</i>	eastern festoon <i>n</i>
<i>en</i>	Spanish festoon <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Zerynthia rumina</i>

<Parnassius>

apolo *n m*

<i>es</i>	apolo <i>n f</i>
<i>fr</i>	apollon <i>n m</i>
<i>fr</i>	parnassien <i>n m</i>
<i>it</i>	apollo <i>n m</i>
<i>en</i>	apollo <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Parnassius apollo</i>

mnemòsine *n f*

<i>es</i>	blanca de Asso <i>n f</i>
-----------	---------------------------

<i>fr</i>	semi-apollon <i>n m</i>
<i>it</i>	mnemosine <i>n f</i>
<i>en</i>	clouded Apollo <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Parnassius mnemosyne</i>

<Iphiclides>

papallona zebrada *n f*
sin. compl. reina zebrada *n f*

<i>fr</i>	flambé ibérique <i>n m</i>
<i>fr</i>	voilier blanc <i>n m</i>
<i>en</i>	southern swallowtail <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Iphiclides feisthamelii</i>

papallona zebrada aranesa *n f*
sin. compl. reina zebrada aranesa *n f*

<i>es</i>	chupa leche <i>n f</i>
<i>es</i>	chupaleche <i>n f</i>
<i>es</i>	podalirio <i>n m</i>
<i>es</i>	podalirio <i>n f</i>
<i>fr</i>	flambé <i>n m</i>
<i>it</i>	podalirio <i>n m</i>
<i>en</i>	scarce swallowtail <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Iphiclides podalirius</i>

<Papilio>

papallona reina *n f*
sin. compl. macaó *n f*
sin. compl. reina de la ruda *n f*
sin. compl. salve regina *n f*

<i>es</i>	macaón <i>n m/f</i>
<i>fr</i>	grand porte-queue <i>n m</i>

<i>fr</i>	machaon <i>n m</i>
<i>it</i>	macaone <i>n m</i>
<i>en</i>	common yellow swallowtail <i>n</i>
<i>en</i>	European swallowtail <i>n</i>
<i>en</i>	old world swallowtail <i>n</i>
<i>en</i>	swallowtail <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Papilio machaon</i>

papallona reina de Sardenya *n f*
 sin. compl. **reina de Sardenya** *n f*

<i>es</i>	macaón de Córcega <i>n m/f</i>
<i>fr</i>	porte-queue de Corse <i>n m</i>
<i>it</i>	macaone sardo <i>n m</i>
<i>en</i>	Corsican swallowtail <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Papilio hospiton</i>

<PIÈRIDS>

<Leptidea>

angelet comú *n m*

<i>es</i>	blanca esbelta <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride de la moutarde <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride du lotier <i>n f</i>
<i>it</i>	bianco latte <i>n m</i>
<i>it</i>	pieride della senape <i>n f</i>
<i>en</i>	wood white <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Leptidea sinapis</i>

angelet de muntanya *n m*

<i>fr</i>	piéride de réal <i>n f</i>
<i>en</i>	real's wood white <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Leptidea reali</i>

<Anthocharis>

aurora *n f*

<i>es</i>	aurora <i>n f</i>
<i>es</i>	musgosa <i>n f</i>
<i>fr</i>	aurore <i>n f</i>
<i>it</i>	aurora <i>n f</i>
<i>en</i>	orange tip <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Anthocharis cardamines</i>

aurora groga *n f*

<i>es</i>	bandera española <i>n f</i>
<i>fr</i>	aurore de Provence <i>n f</i>
<i>en</i>	Provence orange tip <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Anthocharis euphenoides</i>

<Zegris>

aurora de guaret *n f*

<i>es</i>	zegrí <i>n m</i>
<i>fr</i>	aurore d'Esper <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride du raifort <i>n f</i>
<i>en</i>	sooty orange tip <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Zegris eupheme</i>

<Euchloe>

grogueta del desert *n f*

<i>es</i>	mariposa Baza <i>n f</i>
<i>es</i>	puntaparda verdosa <i>n f</i>
<i>en</i>	greenish black-tip <i>n</i>
<i>en</i>	Spanish greenish black-tip <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Euchloe bazae</i>

marbrada alpina *n f*

<i>es</i>	blanquiverdosa moteada <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride de la roquette <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride des biscutelles <i>n f</i>
<i>fr</i>	piéride du Simplon <i>n f</i>
<i>en</i>	mountain dappled white <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Euchloe simplonia</i>

marbrada comuna *n f*

<i>es</i>	blanca meridional <i>n f</i>
<i>es</i>	blanquiverdosa meridional <i>n f</i>
<i>es</i>	blanquiverdosa moteada <i>n f</i>
<i>fr</i>	marbré de Cramer <i>n m</i>
<i>fr</i>	piéride des biscutelles <i>n f</i>
<i>en</i>	western dappled white <i>n</i>
<i>nc</i>	<i>Euchloe crameri</i>

marbrada sarda *n f*

<i>fr</i>	marbré tyrrhénien <i>n m</i>
-----------	------------------------------

fr piéride tyrrhénienne *n f*
it pieride sarda *n f*
en Corsican dappled white *n*
nc *Euchloe insularis*

marbrada zebraada *n f*

es blanca verdirayada *n f*
fr piéride du sisymbre *n f*
fr zébré du sisymbre *n m*
en green-striped white *n*
nc *Euchloe belemia*

<Aporia>

blanca de l'arc *n f*

es blanca del majuelo *n f*
es mariposa del majuelo *n f*
fr gazé *n f*
fr piéride de l'aubétine *n f*
it farfalla del biancoeschino *n f*
it farfalla del sorbo *n f*
it pieride del biancoeschino *n f*
en black-veined white *n*
nc *Aporia crataegi*

<Pieris>

blanqueta de la col *n f*

es blanquita de la col *n f*
fr petit blanc du chou *n m*
fr piéride de la rave *n f*
it cavolaia minore *n f*
it pieride delle rape *n f*
it rapaiola *n f*
en small white *n*
nc *Pieris rapae*

blanqueta de la mitja lluna *n f*

es blanca catalana *n f*
fr piéride de l'ibéride *n f*
en southern small white *n*
nc *Pieris mannii*

blanqueta de la pedrosa *n f*

es blanca escasa *n f*
fr piéride de l'aethionème *n f*
en mountain small white *n*
nc *Pieris ergane*

blanqueta de nervis verds *n f*

sin. compl. **blanqueta perfumada *n f***

es blanca verdinerviada *n f*
es pieris verdinerviada *n f*
fr piéride du navet *n f*
it navoncella *n f*
it navonella *n f*
it pieride del navone *n f*
en green-veined white *n*
nc *Pieris napi*

papallona de la col *n f*

sin. compl. **blanca de la col *n f***

es blanca de la col *n f*
fr piéride du chou *n f*
it cavolaia *n f*
it cavolaia maggiore *n f*
it pieride del cavolo *n f*
en cabbage butterfly *n*
en cabbage white *n*
en large white *n*
nc *Pieris brassicae* *n f*

<Pontia>

pòntia comuna *n f*

es blanquiverdosa *n f*
fr marbré-de-vert *n m*
fr piéride du réséda *n f*
it daplidice *n f*
en bath white *n*
nc *Pontia daplidice*

pòntia dels cims *n f*

es blanquiverdosa alpina *n f*
fr piéride du velar *n f*
en lofty bath white *n*

en peak white *n*
nc *Pontia callidice*

<Colias>

safranera alpina *n f*

es *verdosa n f*
fr *candide n m*
en mountain clouded yellow *n*
nc *Colias phicomone*

safranera de l'alfals *n f*

es *amarilla n f*
es *canario n m*
fr *souci n m*
it *colia n f*
it *coliaide sulfurea n f*
it *limoncella n f*
en clouded yellow *n*
nc *Colias crocea*

safranera pàlida *n f*

es *colias de Berger n f*
fr *flouré n m*
it *coliaide n f*
en Berger's clouded yellow *n*
nc *Colias alfacariensis*

<Gonepteryx>

cleòpatra *n f*

es *cleopatra n f*
fr *citron de Provence n m*
en *cleopatra n*
nc *Gonepteryx cleopatra*

llimonera *n f*

es *limonera n f*
fr *citron n m*
it *cedronella n f*
en *brimstone n*
en *common brimstone n*
nc *Gonepteryx rhamni*

<Colotis>

blanqueta de la taperera *n f*

es *anaranjada n f*
es *colotis del desierto n f*
fr *piéride du câprier n f*
en *desert orange-tip n*
en *small orange-tip n*
nc *Colotis evagore*